

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Posudek bakalářské práce Karolíny Stehlíkové
Vedoucí práce: PhDr. Olga Nádvorníková, PhD.
Oponent: PhDr. Tomáš Duběda, PhD.
Ústav románských studií FF UK

Název bakalářské práce: Analýza fungování minulého kondicionálu ve francouzštině ve světle jeho českých ekvivalentů v paralelním korpusu InterCorp

Tématem předkládané bakalářské práce je analýza typů užití minulého kondicionálu ve francouzštině, a to na základě tří subkorpusů v paralelním korpusu InterCorp – korpusu prozaických textů, korpusu právních textů *Acquis communautaire* a korpusu publicistických textů z projektů SYNDICATE a PressEurop.

V úvodní části práce (str. 6-17) autorka definuje minulý i přítomný kondicionál z morfologického hlediska a zejména představuje jednotlivé typy jeho použití, včetně vysvětlení jeho fungování jako polyfonického jevu. V závěru této kapitoly autorka představuje hypotézu korelace typu textu a převládajícího typu užití minulého kondicionálu (str. 16). Ve druhé kapitole (str. 17-22) je představen celek použitého korpusu (InterCorp) a následně jednotlivé žánrové subkorpusy, na nichž byla provedena analýza. Empirická část práce (str. 23-50) si bere jako výchozí kritérium analýzy typ textu (próza, právní texty a publicistika) a v rámci těchto podkapitol se věnuje prezentaci převažujících typů užití minulého kondicionálu. V rozporu s názvem práce tedy nejsou české ekvivalenty primárním kritériem členění výskytů minulého kondicionálu ve francouzštině, jsou však u příkladů systematicky uváděny a autorka je komentuje. Syntézu typů českých ekvivalentů francouzského minulého kondicionálu představuje závěrečná kapitola empirické části práce (str. 42-46); zároveň jsou zde uvedeny výsledky pokusu o zpětnou analýzu daného jevu, tedy při směru překladu z češtiny do francouzštiny (str. 46-48).

Formální náležitosti práce a její úprava. Předkládaný text respektuje požadavky na rozsah tohoto typu akademické práce a je členěn pomocí desetinného třídění. Autorka užívá bibliografického odkazování pomocí autora a roku, avšak v závěrečném seznamu literatury není respektován formát tohoto typu odkazování (rok vydání není uveden za jménem/jména autora/autorů). Johansson (2010), jehož text autorka cituje na str. 19, v závěrečném seznamu literatury chybí. Na str. 14 u učebnice *On y va!* a na str. 23 u Nádvorníková (2013) chybí bibliografický odkaz. V poznámce 2 na str. 19 není uveden odkaz na URL ve správném formátu podle bibliografické normy. Autorka vhodně využívá poznámkového aparátu a také číslování příkladů, které jí umožňuje pomocí vnitřních odkazů posilovat koherenci práce. U těchto odkazů však se vyskytla opomenutí – na str. 26 je uveden dvakrát za sebou odkaz na příklad [11] a příklady [14] a [16] obsahují stejný výskyt. Kromě toho je třeba upozornit na to, že příklady uvedené v poznámkách pod čarou se nečíslojí (str. 38, 45). V práci chybí francouzské resumé.

Pokud jde o typografickou a celkovou grafickou úpravu práce, je na dosti dobré úrovni – autorka využívá tabulek i barevných grafů (v závěru práce by bylo vhodné vložit seznam). Překlepy a další chyby nejsou příliš časté (*bstacles* místo *obstacles* na str. 27 nebo varianty

jména *Lofti/Lotfi* v seznamu literatury, *Velký snář* místo *Český snář* na str. 47 aj.), jeden z nich je však svou vysokou frekvencí zářející, zvláště proto, že jde o termín, který je v centru tématu práce – jedná se o zkomolení názvu korpusu *InterCorp* na *InterCopr* (obsah, str. 6, 7, 17, 22, 23 atd.). Z hlediska celkové prezentace výkladu a jeho srozumitelnosti jsou problematičtější nedostatky v syntaxi – např. autorka má tendenci vkládat adverbia na začátek věty, což však někdy vede k dvojznačnosti, protože není jasné, zda se dané adverbium vztahuje k celku věty, nebo pouze ke slovesu (např. *přesněji* na str. 8, nebo *konkrétně* na str. 17). Dostí časté jsou rovněž chyby v interpunkci – na str. 6, 9, 26, 27, 33 aj. Někdy dochází k opakování (str. 9 nebo 31), a někdy naopak výklad ztrácí na přesnosti a jasnosti, protože není dostatečně explicitní (např. na str. 44 *Stojí za zmínku, že se v textech [jako ekvivalent francouzského minulého kondicionálu] objevoval i kondicionál minulý*).

Hodnocení obsahu práce. V úvodní, teoretické části dokáže autorka vhodně syntetizovat použité zdroje (např. na str. 9 nebo 11) a následně zvolit a obhájit vlastní přístup (str. 9). Pokud jde o metodologii korpusového výzkumu, autorka zvládla práci s korpusovým rozhraním NoSketch Engine i s dotazovacím jazykem CQL (str. 21) a je schopna reflektovat problematiku reprezentativnosti korpusu (str. 19). V tomto ohledu však v práci postrádám explicitní uvedení velikosti vytěžovaných subkorpusů a především jejich porovnání – např. *Acquis communautaire* představuje v *InterCorpu* polovinu celku korpusu. Kromě velikosti výchozích subkorpusů pak představuje problém především rozdílná výsledná velikost analyzovaných vzorků, která vznikla odstraněním výskytů pasiva přítomného kondicionálu. Oceňuji vědeckou poctivost autorky, která na eliminaci 33 % výskytů z celkového počtu extrahovaných výskytů opakovaně upozorňuje (např. na str. 29); tento problém však nebyl v práci dostatečně zohledněn a narušuje srovnatelnost získaných výsledků:

1. konkrétní výsledný počet analyzovaných výskytů v jednotlivých žánrech není nikde explicitně uveden; je pouze možné jej vyvodit z úvodní prezentace na str. 26-27 (např. u prózy autorka uvádí, že bylo do kategorie „neurčeno“ zařazeno 21 % výskytů, čtenář si tedy musí vypočítat, že v tomto žánru bylo bráno v úvahu 237 výskytů, oproti pouhým 174 výskytům v *Acquis communautaire*). Vzhledem k tomu, že se množství odstraněných výskytů v jednotlivých žánrových vzorcích velmi liší, nejsou tyto vzorky plně srovnatelné; autorka však na tuto skutečnost nikde neupozorňuje. Řešením daného problému by mohlo být přidání dostatečného množství skutečných výskytů minulého kondicionálu do jednotlivých vzorků; použité soubory postačují k určení základních tendencí (v rámci omezených výzkumných cílů bakalářské práce), na možnost doplnění vzorků by však bylo vhodné upozornit;
2. právě kvůli rozdílům ve velikosti jednotlivých žánrových vzorků by byla potřeba kromě procentuálních údajů vždy uvádět i absolutní hodnoty, z nichž daný údaj vychází (zejména v úvodu kapitol prezentujících typy užití v jednotlivých žánrech, např. na str. 31, 35 nebo 39) – bez tohoto upřesnění není jasné, na jakých datech s uváděné výsledky zakládají (podobně i v závěru celé práce autorka uvádí, že ekvivalentem českého minulého kondicionálu je ve francouzštině v 86 % případů minulý kondicionál, avšak tento údaj odkazuje k souboru o pouhých sedmi výskytech);
3. neuvádění absolutních hodnot má ještě jeden důsledek – autorka se sama ztrácí v tom, zda procentuální data odkazují na celek konkordance, jako např. v Grafu č. 1 na str. 25, nebo k „čistému“ souboru složenému pouze z minulých kondicionálů, jako je tomu v Grafech 3, 4 a 5. Výsledkem je zmatečné konstatování v Závěru práce na str. 48-49: „*Celkově tak modální užití zastupovalo 31 % [údaj z Grafu 1] všech výskytů. Ve vzorku próza toto užití tvořilo 44 % výskytů, stejně tak v právních textech zastupovalo 44 % a v publicistice 48 % výskytů [údaje z Grafů 3, 4 a 5].*“

Autorka uvádí dostatečné množství příkladů a komentuje je (např. na str. 33 nebo 37); např. v příkladu [3] na str. 32 se však nejedná o souslednost časovou. Pokud jde o konkrétní výsledky analýz, autorka dospívá k některým novým zjištěním, např. ohledně vyšší frekvence modálního užití kondicionálu ve srovnání s jinými typy užití. V práci postrádám upozornění na sporné a/nebo hraniční případy jednotlivých typů užití minulého kondicionálu, s nimiž se autorka při výzkumu jistě setkala.

Autorka je schopna formulovat hypotézy a následně je ověřovat na konkrétních datech. Zajímavé je např. zjištění, že v publicistických textech není kondicionál cizího mínění nejčastějším užitím tohoto tvaru; vysoká frekvence modálního užití tohoto tvaru zde však není překvapivá, vezmeme-li v úvahu celkovou vysokou četnost tohoto typu užití, již autorka sama konstatuje na str. 25-26. Právě srovnání rozdílů mezi jednotlivými typy textů chybí v závěru 3.2.4, který je překvapivě stručný. Podobně i v celkovém závěru práce by bylo bývalo potřeba uvést i další pozorování, k nimž autorka dospěla (např. doporučení zmiňovat v učebnicích francouzštiny užití minulého kondicionálu cizího mínění) a rovněž připomenout omezení spojená s daným výzkumem (malý rozsah analyzovaného vzorku, specifika právních textů Evropské unie atd.) a naznačit další možnosti výzkumu.

Předkládanou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou **velmi dobře**.

V Praze dne 27. 8. 2013

PhDr. Olga Nádvorníková, PhD.